

BEZPEČNOST NA INTERNETU

NÁVOD PRO DĚTI, TEENAGERY I DOSPĚLÉ

ZÁKLADNÍ PRINCIPY

Při komunikaci na internetu je potřeba, stejně jako v životě, **být obezřetný**. Na internetu jsou důvěryhodné stránky i stránky podvodné. Internet nabízí stále nové způsoby, jak **zneužít** lidské **důvěřivosti**. Ohrožené jsou nejen děti.

Zároveň nabízí internet i velké množství užitečných informací, zábavy a kvalitních stránek. Proto je důležité naučit se v tomto „divokém“ prostředí pohybovat.

- > **Nevěřte cizím lidem** ani webovým stránkám, které neznáte.
- > **Nedávejte nikomu za žádných okolností své heslo**. Je to jako dát někomu klíče od domu.
- > **Neposílejte nikomu nic, co byste nemohli zveřejnit**. Nikdy totiž nemůžete mít jistotu, že ke zveřejnění nedojde.
- > Kdykoli si nejste jistí, **zeptajte se někoho, kdo dané oblasti rozumí**.

V návodu najdete základní pravidla a doporučení, která vám pomohou nenaletět na podvody.

IDENTITA A BEZPEČÍ

V běžném životě se musíte často identifikovat. Vaši blízcí vás poznají podle toho, jak vypadáte, auto nebo byt odemknete klíčem, který máte jen vy, na letišti musíte ukázat občanku nebo pas.

Na internetu dokazujete svou identitu tím, že znáte své **uživatelské jméno a heslo**.

HESLO JE JAKO KLÍČ OD DOMOVA. NEDÁVEJTE HO NIKOMU JINÉMU.

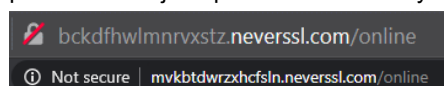
Protože komunikace na webu probíhá zprostředkovaně, je velmi důležité, aby se k vašemu jménu a heslu někdo nedostal. Mohl by se totiž za vás vydávat, zneužít vašeho jména k podvodům nebo získat přístup k vašim datům a penězům.

HESLO JE JEN VAŠE

- Dostatečně „silné“ heslo**: Vaše hesla nesmí být nijak uhodnutelná, nemělo by to být existující slovo, nemělo by být kratší než 10 znaků.
- Neopakovat hesla**: Je velmi těžké pamatovat si více hesel. Přesto je nesmírně důležité, abyste neměli všude jedno a to samé heslo. Nainstalujte aplikaci na správu hesel.
- Dvojitě zabezpečení**: Tam, kde je to možné, použijte dvoukrokovou autentizaci.
- Heslo nikam nepište**: Za žádných okolností své heslo nepište jinam než do přihlašovacího formuláře na stránce, ke které se přihlašujete.

Pozor na stránky, které nemají zabezpečení **HTTPS**, prohlížeč před nimi varuje například vedle adresy:

KOMUNIKACE ON-LINE

Internet je především komunikačním nástrojem. Problém internetu je, že často **vůbec nevíme**, s kým komunikujeme.

NA INTERNETU JE JEDNODUCHÉ VYDÁVAT SE PRAKTICKY ZA KOHOKOLI.

- > **E-mailová adresa** odesílatele může být **podvržená** nebo zavádějící
- > **Zpráva** na sociálních sítích může být z **falešného** nebo ukradeného účtu
- > **Webová stránka** může být **podvržená** nebo zcela lživá
- > **Profil na sociálních sítích** může být falešný nebo smyšlený

Ke každé zprávě, každému e-mailu a každé stránce přistupujte skepticky. Zvláště, pokud se vyznačuje některým z následujících podvodných rysů...

ČASTÉ TRIKY PODVODNÍKŮ

Neúplný výčet obvyklých podvodů on-line:

- ▲ **Predátor** hledá oběti, ze kterých pod různými záminkami loudí choulostivé snímky či videa, osobní informace nebo usiluje o schůzku.
- ▲ **Vydírání** citlivými záběry, které útočník zveřejní, pokud mu nezaplátíte výkupné

NEBOJTE SE OBRÁTIT NA RODIČE, UČITELE NEBO LINKU DŮVĚRY, KDYŽ MÁTE PODEZŘENÍ, ŽE SE VÁS NĚKDO POKUSIL MANIPULOVAT NEBO VYDÍRAT. NENÍ TO VAŠE CHYBA! NIKDY NENÍ POZDĚ TO ŘEŠIT.

- ▲ **Šikana na internetu** má mnoho podob a často jde o snahu někoho zesměšnit a šířit o něm nepravdivé nebo nelichotivé informace
- ▲ **Falešné seznámení**, kde podvodník předstírá, že je žena/muž toužící po vaší blízkosti, po několika dnech nebo měsících z vás lstí tahá peníze
- ▲ **Nabídka rychlého výdělku** bez práce: kryptoměny, binární opce, gambling, vícestupňový marketing...
- ▲ **Manipulátoři a trollové** mohou pomocí textů, videa či obrazů šířit nepravdivé či zkreslené informace s cílem vyvolat emocionální reakci
- ▲ **Phishing** vás přesměruje na falešný web, který se tváří jako oficiální ve snaze vylákat údaje, číslo karty či heslo

BUĎTE PODEZŘIVAVÍ KE VŠEM NOVÝM KONTAKTŮM. NIKDY NEVÍTE, KDO JE NA DRUHÉ STRANĚ.

- ▲ **Falešný profil** na sociálních sítích z vás může lákat informace, které lze později použít k podvodu či krádeži
- ▲ **Výhra, dědictví, soutěž** či jiná historka o nabytí peněz, ve skutečnosti podvod k vylákání peněz
- ▲ **Žádost o pomoc v nouzi** může být falešná snaha o získání peněz, informací nebo snímků k vydírání

Kdykoli máte jakékoli podezření, **zbystřete!** **Požádejte o radu někoho, komu věříte.**

PRÁCE S INFORMACEMI

Internet je komplikovaný. Snadno proto člověk udělá chybu, které později lituje. Tady je pár osvědčených rad:

- > **Neposílejte nikdy a nikomu snímky**, které byste nemohli vystavit veřejně. Například poslat někomu **nahé fotografie** je vždy nebezpečné, bez ohledu na to, zda adresáta znáte, nebo neznáte. V případě dětí do 18 let může navíc jít o trestný čin.
- > **Nezveřejňujte** na webu nebo sociálních sítích žádné **soukromé** informace (adresu, datum narození, datum dovolené, fotku dokladů, číslo karty, rodné číslo, jméno školy apod.)
- > **Buďte skeptičtí** k čemukoli, co ve vás vyvolá okamžitě a **silné emoce**, může jít o past či manipulaci
- > Podvodníci jsou nesmírně vynalézaví a vytrvalí. Nemusejí odpovídat stereotypům „staršího divného pána“ a naopak se **může jednat o vrstevníky**.

KDE HLEDAT POMOC

Dítě by v prvé řadě mělo mít **důvěru ve své rodiče** nebo učitele. Dále existují organizace, které se přímo zabývají pomocí dětem v nesnázích:

- > **Dětské krizové centrum**
+420 241 484 149, ditekrize.cz
- > **Linka bezpečí**
116 111, linkabezpeci.cz
- > **Pražská linka důvěry**
222 580 687, www.chat-pomoc.cz
- > **Rodičovská linka**
606 021 021, www.rodicovskalinka.cz
- > **eBezpečí.cz**
poradna.e-bezpeci.cz
- > **Bílý kruh bezpečí**
116 006, bkb.cz
- > **Modrá linka**
608 902 410, modralinka.cz

Linky důvěry jsou **anonymní** a bezplatné, můžete se na ně obrátit s problémem a s žádostí o radu.

V případě, že máte podezření na spáchání trestného činu, obraťte se na **Policii ČR** (linka 158) s žádostí o pomoc.

Predátoři a manipulátoři na síti spoléhají na to, že jejich oběť se bude bát nebo stydět něco oznámit. Spoléhají na svou anonymitu. Proto je důležité, aby děti už dopředu znaly rizika a mohly jim čelit.

ONLINE I OFFLINE

Internet by neměl být pro dítě „únikem z reality“, ale nástrojem. Rodiče by s dětmi měli hledat nové způsoby, jak **internet smysluplně využívat**. A také společně trávit čas off-line, bez internetu.

Spíše než zákazy a hrozby pomáhá pochopení a prevence. Klíčová je přitom **kommunikace a důvěra** mezi rodičem a dítětem. A ta se buduje dlouhodobě.